

Examen VMBO-KB

2016

tijdvak 1
woensdag 18 mei
9.00 - 11.00 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 42 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 57 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

Gebruik bron 1.

- 1p 1 Op de munt ontbreekt een deel van de naam van een koning. Welke naam hoort op deze munt te staan?
- A Willem I, Koning der Nederlanden
  - B Willem II, Koning der Nederlanden
  - C Willem III, Koning der Nederlanden
- 2p 2 Een invulopdracht over de politieke verhouding tussen de koning en de ministers:
De regering bestaat uit de koning en de ministers. In de nieuwe Grondwet van 1848 staat dat de koning ...**(1)**... is en dat de ministers ...**(2)**... zijn. Een wetsvoorstel dat door de Staten-Generaal is aangenomen, wordt eerst door de koning en daarna door een ...**(3)**... ondertekend.
→ Vul de ontbrekende woorden in.
Doe het zo:
1 = ... (vul woord in)
(enzovoort tot en met nummer 3)

Gebruik bron 2.

- 1p 3 In de bron wordt kritiek gegeven op het beleid van de politicus Kuyper. Welke kritiek is in de bron te zien? En bij welke groepering past deze kritiek?
- A Kuyper zorgde ervoor dat een belangrijk recht werd verboden. Daar waren de protestanten het niet mee eens.
  - B Kuyper zorgde ervoor dat een belangrijk recht werd verboden. Daar waren de socialisten het niet mee eens.
  - C Kuyper zorgde ervoor dat vakbonden werden verboden. Daar waren de protestanten het niet mee eens.
  - D Kuyper zorgde ervoor dat vakbonden werden verboden. Daar waren de socialisten het niet mee eens.

Gebruik bron 3.

- 1p 4 De bron laat drie vaandels zien uit de periode 1900-1930.
→ Welk maatschappelijk verschijnsel past bij de bron?
- 1p 5 Iemand beweert dat de Eerste Feministische Golf in 1919 eindigde, omdat het belangrijkste doel van de feministen toen was bereikt.
→ Welk doel wordt bedoeld?

- 1p 6 Stel, er moet een top-3 worden samengesteld van personen uit de staatsinrichting van Nederland. Deze personen moeten een belangrijke politieke rol hebben gespeeld **tussen 1848 en 1920**.
→ Welke persoon moet volgens jou op nummer 1 staan? Geef een historische of politieke reden voor je keuze.

Doe het zo:

Persoon op nummer 1: ... (noem persoon), want ... (geef historische of politieke reden).

Gebruik bron 4.

Het parlement heeft verschillende rechten.

- 1p 7 Van welk recht heeft de Tweede Kamer gebruik gemaakt?
Het recht van
- A amendement
  - B budget
  - C enquête
  - D interpellatie

Gebruik bron 5.

- 2p 8 Hieronder staan vijf uitspraken:
- 1 Wij moeten als katholieken de grootste partij worden.
  - 2 Wij moeten een einde maken aan de katholieke emancipatie.
  - 3 Wij moeten gebruik maken van ons kiesrecht om meer macht te krijgen.
  - 4 Wij moeten ons land moderniseren in deze tijd van ontzuiling.
  - 5 Wij moeten vechten voor algemeen kiesrecht voor arbeiders.
- Welke **twee** uitspraken passen bij de bron? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 6.

- 2p 9 Hieronder staan vijf grondrechten:
- a kiesrecht
  - b recht op betoging
  - c recht op huisvesting
  - d recht van petitie
  - e vrijheid van godsdienst
- Geef per afbeelding aan welk grondrecht daarbij hoort. **Let op!** Elk grondrecht mag maar één keer worden gebruikt. Er blijven twee grondrechten over.

Doe het zo:

Bij afbeelding 1 hoort grondrecht ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met afbeelding 3)

- 1p 10 Waaruit blijkt dat Nederland een rechtsstaat is?
- A De rechten van de burgers worden bepaald door het staatshoofd.
  - B De rechten van de burgers zijn vastgelegd in wetten.
  - C De regering heeft geen invloed op de wetgevende macht.
  - D De regering heeft invloed op uitspraken van de rechters.
- 2p 11 Bij een rechtszaak zijn verschillende personen betrokken, elk met een eigen taak.
- Welke persoon verdedigt de belangen van de verdachte? En welke persoon probeert te bewijzen dat de verdachte schuldig is?
- Doe het zo:*
Het verdedigen van de verdachte: ... (noem persoon).
Het bewijzen dat de verdachte schuldig is: ... (noem persoon).
- 3p 12 Hieronder staan zeven gebeurtenissen uit de geschiedenis en staatsinrichting van Nederland:
- 1 De Provinciale Staten kiezen voortaan de leden van de Eerste Kamer.
  - 2 De rechtsstaat is buiten werking gesteld.
  - 3 Het districtenstelsel wordt vervangen door het stelsel van evenredige vertegenwoordiging.
  - 4 Sociale grondrechten worden vastgelegd in de grondwet.
  - 5 Vrijheid van godsdienst wordt ingevoerd.
  - 6 Vrouwen krijgen passief kiesrecht.
  - 7 Willem II heeft politieke onschendbaarheid gekregen.
- Hieronder staan vier jaartallen:
- a 1848
  - b 1917
  - c 1941
  - d 1983
- Geef per gebeurtenis aan welk jaar daarbij hoort. **Let op!** Een jaartal mag meer dan één keer worden gebruikt.
- Doe het zo:*
Bij gebeurtenis 1 hoort ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met gebeurtenis 7)

Historisch overzicht vanaf 1900

- 1p 13 Hieronder staan drie gebeurtenissen:
- 1 de moord op kroonprins Frans Ferdinand
  - 2 het afwerpen van de eerste atoombom
  - 3 het uitbreken van de beurskrach
- Wat is de juiste volgorde, van vroeger naar later?
- A 1 - 2 - 3
B 1 - 3 - 2
C 2 - 1 - 3
D 2 - 3 - 1
E 3 - 1 - 2
F 3 - 2 - 1
- 1p 14 Hieronder staan zes landen:
- 1 België
  - 2 Frankrijk
  - 3 Groot-Brittannië
  - 4 Nederland
  - 5 Turkse Rijk
  - 6 Verenigde Staten
- Welke **twee** landen waren al vóór het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog bondgenoten van elkaar? Schrijf alleen de nummers op.
- Gebruik bron 7.*
- 1p 15 Deze spotprent mocht tijdens de Eerste Wereldoorlog niet gepubliceerd worden van de Nederlandse regering.
- Geef een **politiek** argument voor de Nederlandse regering om deze spotprent te verbieden.
- 2p 16 In 1915, tijdens de Eerste Wereldoorlog, begonnen de Duitsers met de aanleg van een 180 kilometer lang hek langs de Belgisch-Nederlandse grens. Dit hek stond onder een dodelijke elektrische spanning van 2000 Volt of meer. Daarmee wilden de Duitsers het onmogelijk maken voor bepaalde groepen om de grens te passeren. Het ging hierbij niet om het tegenhouden van Belgische vluchtelingen.
- Noem een **andere** groep mensen die van de Duitsers de grens **niet** mocht passeren. Geef ook een reden waarom ze de grens niet mochten passeren.
- Doe het zo:*
Groep mensen: ...
Reden waarom ze de grens niet mochten passeren: ...

Gebruik bron 8.

- 1p 17 De soldaat beschrijft het begin van een Duitse aanval tijdens de Eerste Wereldoorlog. Daarbij maakten de Duitsers gebruik van een nieuw wapen.
→ Van welk nieuw wapen maakten de Duitsers gebruik?

Gebruik bron 9.

- 2p 18 Stel, jij maakt een werkstuk over de manier van oorlog voeren tijdens de Eerste Wereldoorlog.
→ Welke **drie** afbeeldingen passen bij jouw werkstuk? Schrijf alleen de nummers op.

- 2p 19 In 1917 vonden twee veranderingen plaats in de samenstelling van het geallieerde bondgenootschap. Er kwam een land bij en een land verliet het bondgenootschap.
→ Welk land kwam in 1917 bij het bondgenootschap? En welk land verliet in 1917 het bondgenootschap?

Doe het zo:

Land dat bij het bondgenootschap kwam: ... (noem land).

Land dat het bondgenootschap verliet: ... (noem land).

Gebruik bron 10.

- 2p 20 Leg uit, met behulp van een onderdeel van de bron, welke propagandaboodschap de Amerikaanse regering wilde overbrengen.

Doe het zo:

De propagandaboodschap is ... (noem de propagandaboodschap).

Dat is te herkennen aan ... (noem een onderdeel van de bron).

- 1p 21 In de jaren na de Eerste Wereldoorlog kwam de filmindustrie tot ontwikkeling. Opvallend daarbij is dat er in Duitsland tot halverwege de jaren twintig bijna geen speelfilms over de Eerste Wereldoorlog werden gemaakt.
→ Geef een **historische** verklaring waarom er toen bijna geen Duitse speelfilms over de Eerste Wereldoorlog werden gemaakt.

- 2p 22 Hieronder staan vijf omschrijvingen die te maken hebben met de Duitse geschiedenis:

1 Bij verkiezingen voor de Rijksdag (= het Duitse parlement) haalt de NSDAP 6 procent van de stemmen.

2 De Duitse regering zegt het Verdrag van Versailles op.

3 De 'Wet ter bescherming van Duits bloed en Duitse eer' wordt ingevoerd.

4 Het economisch herstel is vooral te danken aan de herbewapening.

5 Nationaal-socialistische knokploegen verstoren regelmatig politieke bijeenkomsten van de communisten.

→ Welke **twee** omschrijvingen horen bij de **Republiek van Weimar**?
Schrijf alleen de nummers op.

- 1p 23 Na de machtsovername door de NSDAP in Duitsland werden er in opdracht van de nazi-regering enkele films over de Eerste Wereldoorlog gemaakt. In deze propagandafilms werd de nadruk gelegd op de volgende eigenschappen van soldaten: kameraadschap, heldenmoed en de bereidheid om te sterven voor Duitsland.
→ Geef een **historische** reden waarom juist deze eigenschappen door de regering werden benadrukt.

Gebruik bron 11.

- 1p 24 Bij welke kenmerken van het nationaal-socialisme past de opgave?
A censuur en indoctrinatie
B indoctrinatie en militarisme
C militarisme en terreur
D terreur en censuur

Gebruik bron 12.

- 1p 25 Over welke ontwikkeling in Nederland gaat deze grafiek?
A de toename van de aanhang van de NSB
B de toename van de defensie-uitgaven
C de toename van de handel
D de toename van de werkloosheid

Gebruik bron 13.

- 1p 26 Wie heeft deze toespraak gehouden?
A Churchill
B Roosevelt
C Stalin
D Wilhelmina

Gebruik bron 14.

- 1p 27 Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren er in Nederland twee soorten kranten:
1 Kranten die door de Duitsers goedgekeurd waren.
2 Kranten die door het verzet werden gemaakt.
→ In welk soort krant is dit artikel gepubliceerd? Verklaar je antwoord met behulp van de bron.

Doe het zo:

Dit krantenartikel is gepubliceerd in krant ... (kies uit: 1 of 2), want ... (geef verklaring).

Gebruik bron 15.

- 1p 28 Over welke gebeurtenis gaat het in de bron?

- 2p 29 Bij de Jodenvervolging in Nederland speelden de volgende drie begrippen een grote rol: **Westerbork**, **razzia's** en **vernietigingskampen**.
→ Beschrijf de Jodenvervolging in Nederland. Gebruik de drie begrippen in een juiste historische samenhang en betekenis.

Doe het zo:

De systematische Jodenvervolging in Nederland begon met ... (maak de beschrijving af met behulp van de drie genoemde begrippen).

Gebruik bron 16.

- 2p 30 Deze oma was tijdens de Tweede Wereldoorlog volgens veel Nederlanders zowel **goed** als **fout**.

→ Geef voor beide standpunten een argument.

Doe het zo:

De oma was 'goed', want ... (geef argument).

De oma was 'fout', want ... (geef argument).

- 1p 31 Na de Tweede Wereldoorlog was er in Europa sprake van een IJzeren Gordijn. Dat was bedoeld om te voorkomen dat mensen van Oost- naar West-Europa vluchtten. Toch vluchtten **tot 1961** meer dan 2 miljoen inwoners van Oost-Duitsland via Berlijn naar West-Duitsland.
→ Geef een verklaring waarom vluchten via Berlijn tot 1961 nog mogelijk was.

- 1p 32 In 1951 werd de EGKS opgericht.
Welk doel had de EGKS? En welke landen waren onder andere bij de oprichting van de EGKS betrokken?

	doel:	landen:
A	de vrede in Europa bewaren	Frankrijk en West-Duitsland
B	de vrede in Europa bewaren	Portugal en Spanje
C	kolen en staal duurder maken	Frankrijk en West-Duitsland
D	kolen en staal duurder maken	Portugal en Spanje

Gebruik bron 17.

- 2p 33 Na de Tweede Wereldoorlog werd een aantal Europese landen door het Westen gezien als satellietstaten van de Sovjet-Unie.

→ Welke **vier** landen op de kaart werden gezien als satellietstaten?
Schrijf alleen de nummers op.

- 1p 34 Hieronder staan twee gebeurtenissen:
- 1 De Sovjet-Unie brengt in 1957 als eerste land ter wereld een raket in een baan om de aarde.
  - 2 De Sovjet-Unie bouwt in 1962 raketinstallaties op Cuba.
- Welke **overeenkomst** is er tussen beide gebeurtenissen?
- A In beide gevallen controleert de Sovjet-Unie het hele luchtruim boven de Verenigde Staten.
  - B In beide gevallen raken de Verenigde Staten een deel van hun grondgebied kwijt.
  - C In beide gevallen valt de Sovjet-Unie de Verenigde Staten aan.
  - D In beide gevallen voelen de Verenigde Staten zich bedreigd.
- 1p 35 Na de Tweede Wereldoorlog is er in Nederland sprake van toenemende amerikanisering. Een voorbeeld hiervan is de rock-and-roll-muziek.
→ Geef een **ander** concreet voorbeeld van amerikanisering.
- 1p 36 Nederland werd na de Tweede Wereldoorlog een ontzuilde samenleving. Daarbij speelden de volgende drie ontwikkelingen een rol:
- 1 invoering van het Marshallplan
  - 2 ontstaan van een jongerencultuur
  - 3 welvaartsstijging en economische groei
- Wat is de juiste tijdsvolgorde van deze ontwikkelingen?
- A Tweede Wereldoorlog → 1 → 2 → 3 → ontzuilde maatschappij
  - B Tweede Wereldoorlog → 1 → 3 → 2 → ontzuilde maatschappij
  - C Tweede Wereldoorlog → 2 → 1 → 3 → ontzuilde maatschappij
  - D Tweede Wereldoorlog → 2 → 3 → 1 → ontzuilde maatschappij
- 1p 37 In 1990 viel de Sovjet-Unie uit elkaar. Dit had grote gevolgen voor veel landen in Oost-Europa.
Welk gevolg geldt voor **alle** landen van Oost-Europa?
- A de invoering van de euro
  - B de invoering van het kapitalisme
  - C de toetreding tot de EU

Gebruik bron 18.

- 1p 38 Over welke gebeurtenis heeft de secretaris-generaal het?

Gebruik nogmaals bron 18.

- 1p 39 De secretaris-generaal schrijft “dat er voor de NAVO een nieuw hoofdstuk was aangebroken, met een nieuwe vijand”.
→ Welke vijand wordt bedoeld?

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Gebruik bron 19.

2p 40 Vier instellingen in de Europese Unie:

- a de Europese Commissie
- b de Raad van Ministers
- c het Europees Parlement
- d het Europese Hof van Justitie

In het schema moet achter de nummers 1, 2 en 3 een Europese instelling ingevuld worden.

→ Noem per nummer de instelling die daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één instelling over.

Doe het zo:

Bij 1 hoort ... (vul letter in).

(enzovoort tot en met 3)

Gebruik bron 20.

1p 41 Wat is de oorzaak van de situatie die te zien is op de foto?

- A multiculturele samenleving
- B poldermodel
- C religieuze pluriformiteit
- D secularisatie

1p 42 De laatste jaren maken steeds meer mensen in Nederland zich zorgen over de Nederlandse identiteit.

Waardoor wordt de toenemende bezorgdheid over de Nederlandse identiteit veroorzaakt?

- A door de discussie over de verzorgingsstaat en door de gelijkschakeling
- B door de gelijkschakeling en door de multiculturele samenleving
- C door de multiculturele samenleving en door de uitbreiding van de macht van de Europese Unie
- D door de uitbreiding van de macht van de Europese Unie en door de discussie over de verzorgingsstaat

---

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.